

Slava!

Cazimir Maximillian

Slava!

BRAVE NEW BOOKS

Eerste druk: oktober 2025

Copyright © 2025 Cazimir Maximillian
Brave New Books.nl
Omslag © Cazimir Maximillian
Auteursfoto © Jaap van Beukel
ISBN: 9789465315140

*Ik ben geen man
Want ik ben nooit in dienst geweest
Ik moet helaas
Als mietje door het leven*

Ik ben geen man
The Amazing Stroopwafels

Bruegel de Oudestraat 301/303, De Pijp, Amsterdam

301

303

III: Fien

III: Vrije kamer

II: Vrije kamer

II: Escher

I: Vrije kamer

I: Bertram en Jasna

BG: Daan

BG: Ivanovich en Oskana

Hoofdstuk 1

Haar naam was Stasia.

Ze was geboren op 4 februari 2005 in een smerige achterbuurt van Moskou.

Omdat ze niet hilde tijdens haar geboorte verklaarden haar ouders haar meteen voor gek.

Elk nadeel had daarbij zijn voordeel. Haar ouders die geen cent te makken hadden zagen er brood in om haar op de zwarte markt te verkopen aan een elitefamilie.

Ze vertrouwden erin dat ze daar veel meer kans maakte op een succesvol leven. Maar het stigma dat ze al droeg nam ze ook mee naar deze gezinssamenstelling.

Ze was enigszins een stiefdochter van een van de rijkste ambtenaars van de Russische hoofdstad, maar werd behandeld als verdienmodel in de onderwereld die door deze elite in de stand werd gehouden.

Zullen we de smerige details maar besparen?

Om vervolgens over te gaan naar het nu.

Ergens in Oekraïne. Inmiddels was ze geen kindsoldaat meer.

Haar loopbaan daarin was wel begonnen toen ze negen was en ze als inzetbaar werd geacht voor de oorlog in de Krim.

Niemand heeft hierover gesproken.

Maar nu is alles anders. Ze hadden het niet voorzien op het wapen dat ze hadden gecreëerd.

Ergens in een boerderij dat haar leger had belaagd, gewoon om een oorlogsmisdaad te plegen; om de zoveelste oorlogsmisdaad te plegen. Ze begonnen meteen te schieten, en moordden een heel gezin uit en staken de boerderij vervolgens in de brand. Totdat Stasia een kind van een jaar of zeven naar buiten zag rennen.

En nu, bijna een uur na dit incident stond ze daar.

Hijgend, met het bloed op haar gezicht en haar kleren; het
huilende joch in haar armen.

Om haar heen de lijken van haar team; getroffen door
schotwonden en steekwonden.

Ze heeft haar hele team uitgemoord.

Op de achtergrond de knarsende en de rommelende brand die
de boerderij geheel in de greep hield. De ondersteuningen
begonnen met een krakend en rinkelend geluid in te storten.

Met het kind liep ze naar naar een van de voertuigen van het
team.

De weg die ze bereed was eindeloos en je kon elk moment
betrapt of beschoten worden. Het kind hield zich niet stil. Zijn
gehuil wakkerde een onmeetbare agressie los bij Stasia. Een
steevaste opdracht die ze moest uitvoeren.

Het moest nu klaar zijn.

Nee dat is het!

Amsterdam.

Het was nog altijd een verdwaalde gedachte geweest, maar nu
voelde ze dat ze er klaar voor was.

Laat Moskou maar schieten. Laat Moskou maar naar haar toe
komen.

Op de rurale wegen van Oekraïne leek de oorlog amper op te
vallen. Het was vrijwel vredig en stil, maar wel desolaat en
achterstallig. Zo nu en dan reed je langs een afgebrand voertuig
of een spoor van genocide. Maar voor de rest leek de natuur
nog altijd zijn best te doen om de huidige realiteit te
verbloemen.

Ze trapte op de rem om in beginsel de jongen toe te spreken en
te troosten. Vervolgens toetste ze Lviv in op de navigatie, trapte
het gaspedaal weer in en gaf ze een ruk aan het stuur.

Dit werd een probleem.

Ze zou een konvooi passeren.

'Hou je rustig.' zei ze tegen dat jochie.

Maar tevergeefs. Ze vloekte binnensmonds en een van de leiders van het konvooi stak zijn hand al in de lucht.

Op het moment dat ze afremde werden de wapens in de aanslag gehouden. Het waren Russische soldaten.

Een wonder dat ze erdoor mocht. Ze was op van alles voorzien. In een gebombardeerd stadje; inmiddels een spookstad brak ze in bij een kledingzaak. Sommige kledingstukken kwamen nog goed van pas. Ze hees zichzelf in een jeans, sneakers en een T-shirt om haar normale uitstraling te creëren.

Ze heeft eigenlijk vrijwel nooit in normale kleren rondgelopen. Het jochie zelf stond er lusteloos bij. Totdat...

De legerkleding van Stasia lag nog op de vloer; inclusief de holster met haar pistool. Het joch greep haar broek met holster en rende de winkel uit.

'Hé!' riep ze.

Ze rende achter hem aan.

'Laat dat ding los!' schreeuwde ze.

Maar het was te laat. Het joch trok het pistool uit de holster en zonder na te denken en de willekeurige plek te kiezen haalde hij de trekker over. Zijn schedel barstte uit elkaar.

Stasia slaakte een kreet.

Maar het beeld van een jongetje die zichzelf door zijn hoofd schoot. Stasia had ergere dingen meegemaakt en gezien.

En er was geen seconde te verliezen.

Ze kwam zonder problemen aan in Lviv en reed rechtstreeks naar het station.

In en rondom het gebouw liepen de burgers die niks met de oorlog te maken wilden hebben door elkaar en tegen elkaar. Bewakers, bewapend met AKSU's moesten orde en controle houden. Met een hele kudde werkte ze zich naar een van de blauwe forensenwagons. Er was geen zitplaats meer vrij.

Bij de Poolse grens moest ze met de trein naar Warschau. In het coupé besteedde ze uren op het internet. Via een vpn en zelfs via het darknet wist ze zoveel mogelijk informatie bij elkaar te schrapen. De reis bracht haar, zowel in Polen als in Duitsland bij vele stations en zijn omroeptunes, overstappen, treinsoorten, eettentjes en lange zituren verder.

In Berlijn kon ze op de rechtstreekse intercity naar Amsterdam stappen.

Bij de locomotiefwissel in Bad Bentheim rookte ze een sigaret en eer de reis verder ging werd het uitzicht uit het raam alleen maar vlakker en op den duur dynamischer.

Na de laatste reisen rolde de internationale trein Amsterdam binnen. Stasia pleegde een telefoontje. Het was snikheet. Stasia bestudeerde haar nieuwe bestemming vanachter het treinraam. Het rangeerterrein van het Science Park, de omgeving van het Oostelijk havengebied en rondom de Dijksgracht. Eindelijk was ze er; de trein kwam tot stilstand op het Centraal Station.

De drukte rondom het centraal. De trams, de passagiers, geuren die Stasia nog niet kende. Het was iets minder druk dan in Moskou.

Maar ze hoefde de weg niet te zoeken. Daar stond Fien al op haar te wachten.

'Welcome to Amsterdam.'

Ze schudde elkaar de hand en het beloofde dat ze zaken zouden doen.

Fien begeleidde haar naar de roltrap richting de Noordzuidlijn. In de metro zag Stasia nu niet zoveel van de stad, uiteraard. Stasia beurde op toen ze bij het verlaten van het metrostation. de gezellige drukte van de Albert Cuypmarkt betrad. Ze was meteen verknocht. En ze zou hier wellicht, naast andere zaken, gebruik kunnen maken van een leven dat ze nooit heeft mogen hebben. Ze wist ook dat marihuana legaal was. Lees gedoogd. Terwijl de markt en zijn geuren, kooplui en passanten de uren draaide, trof ze toch weer regelmatig een Oekraïense vlag aan een gevel. Maar waarom hingen de Nederlandse vlaggen vrijwel allemaal ondersteboven? Ze sloegen af naar de Van der Helststraat, liepen langs het Sarphatipark en staken vervolgens de Ceintuurbaan over. Ineens viel er een stilte en waren voornamelijk slechts de vogels en lichtelijk geroezemoes hoorbaar. Maar de frequentie steeg weer toen ze de Bruegel de Oudestraat enterde. Het was een groot feest. Voornamelijk in exotische sferen en met Surinaamse muziek. Vrijwel de halve buurt was aanwezig; vele gezichten zouden de nieuwe burens worden en zouden een nieuwe buur krijgen. Op de stoep stond een heel buffet en een tafel met cocktailflessen. Surinaamse vlaggetjes hingen als slingers erboven. Daar was Bertram. Inmiddels was hij tweeënvijftig jaar. Hij stelde zich voor en opende de deur van 303. Stasia keek naar een trap naar boven. Het werd de bovenste verdieping met dakterras en balkon. Kamer 303-3. De kamer van Wally die inmiddels al leegstond omdat hij vanaf volgende week zou vertrekken. Terug naar Suriname. Nu verbleef hij bij zijn man.

Een lege ruimte, maar daar wist Stasia wel raad mee.
Eerst moesten er nog wat dingen geregeld worden.
Terwijl het feestgedruis beneden ongestoord verder opende
Escher een map. Een formulier; zie het maar als een
huisvestingszaak. Maar ook een Oekraïens paspoort.
Niet iedereen mocht weten dat ze Russisch was.

In beginsel bedankte ze voor het feest.
Terwijl het vrolijke en muzikale geroezemoes op straat voort
ging stond ze in haar nieuwe woning; haar nieuwe leven,
afvragend waar het zou eindigen.

De kamer was overigens niet helemaal leeg. Wally had er nog
wat gebruikelijke meubels achtergelaten.

Een bank, een dressoir, een wasmachine, een koelkast en een
staande lamp.

Stasia opende de deur van het laatste. Geen eten of drinken.

Sporen van een leven; in dit geval van Wally.

Ze keek door het balkonraam naar het feest beneden.

Het exotische getrommel en de vreugdevolle traditionele
kreten.

Maar nee, ze bleef ernaar kijken. Ze voelde toch wel iets
nieuws. Vreugde. Feestelijkheid. Ze heeft het nog nooit mogen
meemaken in een situatie waarin de grimmigheid een
dominante schaduw over uitweek.

Maar daarnaast voelde ze zich ineens ook als een klein naïef
meisje. Al die vrolijke mensen; waarvan enkelen dus haar
buren zullen gaan worden.

Uiteindelijk moest ze de knop omzetten. Ze draaide zich om en
liep naar de deur om naar beneden te lopen.

En niet veel later stond ze midden in het feest. In eerste
instantie werd ze nog niet opgemerkt of begroet.

En bleef ze een afwachterende stoïcijnse blik als visitekaartje

aanbieden.

Ze rook de geur van de barbecue. De temperaturen waren hoog. Maar toch werd ze als vreemdeling opgemerkt. De mensen waren al op de hoogte van haar komst.

Ze begonnen meteen, in het Engels, over dat ze gigantische mazzel had met Bertrams woning. Je zou Amsterdam door de wachtlijsten en de hoge woningprijzen nooit zomaar in kunnen komen. Ze begreep weinig van wat ermee bedoeld werd.

De uren verstreken en het was al avond. De schemering hing al in de lucht en Stasia had nog maar weinig woorden gebezigd. Hooguit enkele glimlachen en enkele korte antwoorden of reacties. Toch dronk ze wel wat en pikte ze wat van de barbecue. Na Fien en Bertram ontmoet te hebben maakte ze al langzamerhand kennis met de bewoners en kon hieruit haar oordelen maken.

Wally was de vrolijke Frans. Inmiddels ook op leeftijd, al kon je het verschil amper merken. Daarnaast had hij een kaal hoofd en was hij ietsje gezetter geworden.

Jasna. Nog een lotgenoot. Ook iemand uit een oorlog. In de tijd dat men nog niet had kunnen voorspellen dat er in de toekomst nog een nieuw slagveld in het continent zou gaan plaatsvinden. Inmiddels al gevormd tot een moeder van studerende kinderen die ze samen met Bertram op de wereld heeft gezet.

Haar ouders: inmiddels al grijs, oud, bros en voldaan.

De dochter van Bertram was aanwezig. Polly Jean was uit Groningen overgekomen; inmiddels begin twintig en bezig met een rechtenstudie.

Bertram en Jasna hadden ook nog een zoon, maar die was niet op komen dagen.

Rond een uur of elf was het feest afgelopen.

Stasia bleef nog een tijdje staan tussen de genodigden die bezig waren om de boel af te breken en op te ruimen.

Af en toe vroegen de mensen of het nog goed met haar ging. En dan toch ook nog wel zeker die laatste bewoners van het pand. Hier kreeg Stasia het Spaans benauwd. Ze moest net terecht komen in een pand waar Oekraïners zaten.

Moeder Oskana en zoon Ivanovich.

Die Ivanovich was zeker geen onaantrekkelijke jongen, maar Stasia was nog amper 72 uur geleden deel van een Russische eenheid. Dus wimperde ze het af door te blijven lachen en door de simpele woorden te gebruiken die zowel Russen als Oekraïners als gebruikelijk achten.

Misschien was het toch tijd om naar binnen te gaan. Of even om te lopen.

Al die dingen die ze heeft meegemaakt, maar gezien ze zeventien was voelde ze al de beperkingen toen ze van het Nederlandse gedoogbeleid gebruik wilde maken.

Bij de eerste de beste coffeeshop op de Van der Helstplein stond het al bij de ingang uitgedrukt. Ze zou nog een jaar moeten wachten.

Ze liep de zaak binnen waar nog enige sporen van de Covid-regels te bespeuren waren. Een kale dertiger schoot haar al vriendelijk te hulp. Ze bleef hem recht in de ogen aankijken en maakte de eerste de beste keuze.

'Ben jij de nieuweling?' vroeg de kale man.

'Mmm?' vroeg ze.

'Ik woon daarginds en sommigen hebben me verteld over een eeheh... A Ukrainian refugee... eeheh...'

'Yes, its me.'

'Oh, I am Daan. I live on the ground floor of the building.'

Ze gaven elkaar een elleboog; ondanks dat niet meer hoefde.

'I wasn't on the party because I was on a... eeeh... taakstraf... eeeh...'

Hij pakte zijn Iphone tevoorschijn, toetste daar wat op en bracht zijn mond naar het toestel.

'Taakstraf.'

Hij keek op het schermpje en probeerde het in het Russisch uit te spreken.

Stasia grinnikte kort en keek vervolgens weer serieus.

Daan haalde een zakje wiet onder de toonbank vandaan.

'This is some good shit. Take it as a welcome gift.'

Hij voegde er een tipboekje en bigvloeier en vijf sigaretten bij.

'Thank you.'

Nog geen tien minuten later stond ze in haar nieuwe appartement op de bovenste verdieping. Ze zocht geen contact op met haar contactpersonen in hetzelfde gebouw. Nu niet tenminste...

De kamer was schaars verlicht. Ze had slechts die ene staande lamp. De balkondeuren stonden open om de zomerse walm uit het vertrek te laten drijven.

Het was tijd om eerst te luisteren naar de rust. Ze had dit geluid vrijwel nooit gekend en nu kwam het heel plotseling op haar af. Slechts de verre stadse geluiden en de sporadische voetstappen onder haar pand. Een sluitende deur, een voorbijrijdende scooter of een zoemende fatbike.

Ze liep de trap op naar boven. Daar was de slaapkamer en achter een deur bevond zich een dakterras.

Ze kon over de daken en zijn lichtjes van de stad kijken. Ze zag de Rembrandttoren en de rode lichtjes televisiemast van de RAI.

En Wally had nog enkele plastic tuinstoelen achtergelaten. Ze had de joint al gedraaid. Ze nam plaats op één van de

tuinstoelen, stak hem op en blies de rook de zomerse nachtlucht tegemoet.

Nee, er gebeurde nog steeds niks. Ze had geen last van haar verleden, haar geweten, haar trauma's en hoe haar leven was verlopen. Er waren geen zorgen en er was geen rouw, verdriet, besef of gemis. Ze was slechts bezig om de eerste dag van haar nieuwe leven te vieren.

Maar eerst moest er nog wat oude rommel opgeruimd worden.

Op de begaande grond.

Ivanovich stak de sleutel in de deur van het vertrek en liep naar binnen. Hij was zojuist klaar met zijn bezorgdienst.

Voordat hij naar binnenliep wierp hij een blik op één van de ramen. Waar zou die ene meid nou zitten?

Zijn moeder lag al op bed. Hij hing zijn jas op en in de woonkamer knipte hij een lampje aan en stak hij een sigaret op. Hij opende de Chromebook op de salontafel.

Het was weer raak bij het lezen van enkele nieuwe berichten op zijn Social Media.

Hij was een landverrader. Een schande. Hij was geen man. Want mannen horen voor het land te vechten.

Het vriendelijkste wat hij te lezen kreeg was dat hij nog blij mocht zijn dat hij de grens over was gegaan zonder teruggestuurd te worden.

Zuchtend klapte hij de laptop dicht en liep via de schuifpui naar de donkere achtertuin. Hij stak een sigaret op en keek nadenkend naar de achtergevels van de vooroorlogse woningen.

Van de bezigheden kon hij weinig zien. Hij zag hier en daar licht door de ramen, maar voor de rest waren de bezigheden gecamoufleerd met de volgroeide bomen.

Hij voelde verwijt. Misschien hadden ze wel gelijk. Zij zaten

daar allemaal in de oorlog. Al de mannen op het front.
Wie had dat in het begin van het jaar; laat staan tijdens een
eindeloze pandemie nog zien aankomen?
Laat staan... dat de oorlog pal na de pandemie uitbrak?
Hij voelde blijdschap bij het denken aan zijn jeugd. Hij voelde
een stop bij het denken aan de jaren in de pandemie. En nu
voelde hij een lange desolate leegte nu hij naar de toekomst in
Nederland keek. De land waar alle kansen voor het oprapen
lagen. Maar de arrogantie en het hokjesdenken was de andere
kant van het verhaal. Hij had al wel snel iets gevonden;
verdiende wekelijks zijn eigen geld, dat wel...
Dat wel...
Maar hij viel in de minderheid als mannelijke vluchteling.
Het was een dagelijks besef.
Hij was blij dat hij buiten gevaar was, maar hij wilde er niet
blij om zijn. Hij wilde zich ervoor schamen.
Nee, hij wist het niet.
Hij draaide zich om en keek naar boven. De achterbalkons van
het appartement van Bertram.
Bij twee appartementen brandde er licht.
Hij moest nog even herinneren.
Die ene? Hij had vernomen dat dat de broer van de huisbaas
was.
En die andere ruimte.
Ja, dat was het appartement van ene Fien. Fien ja.
Fien was een vrouw van éénendertig, maar ze was vrij
afstandelijk.
Waarschijnlijk naar Ivanovich, omdat hij niet in staat was om
voor zijn land te vechten.
Die Oekraïense vlaggen die overal te bekennen waren moesten
wel niet voor hem bedoeld zijn.
Hij schrok even. Dat was de nieuwste bewoonster. Ze stond op

het achterbalkon van de derde verdieping en ze keken elkaar even aan.

Laat maar.

Ivanovich drukte zijn sigaret uit in een bloempot en liep met zijn gezicht naar voren gericht naar binnen.

Hoofdstuk 2

Betram en Jasna maakten nog altijd gebruik van het openbaar vervoer.

Net zoals vroeger.

Het is logisch dat er in vrijwel achtentwintig jaar veel is gebeurd, maar blijkbaar leek er bij de eerste, zo dan niet sporadische, ontmoetingen al een bepaalde ontkieming te ontstaan. Van de vluchtige blikken tot de daadwerkelijke interacties; dat zich vormden in de allereerste herinneringen van de allereerste zomer waarin ze uiteindelijk steeds meer dingen samen deden. Maar natuurlijk kon dat ook niet zonder enig chaos waarbij de demonen op de loer lagen.

Maar de kracht die ze hadden opgebouwd... bracht hen uiteindelijk naar het heden.

Bertram had nog altijd lang haar, ook al was dat nu zilverkleurig grijs geworden. Zijn gezicht was als dat van een man van bijna tweeënvijftig, maar hij voelde zich nooit te oud om zich vast te houden aan verschillende kenmerken van zijn jonge jaren. Op enkele wilde levens na was er ook niet veel verschil. Hij leefde eigenlijk een beetje hetzelfde bescheiden leventje als de vele momenten dat hij alleen was.

Alleen had Jasna daar nu een grotere bijrol in gekregen.

Jasna had nog altijd donkerbruin haar en op de ervaringstekens in haar mimiek en gezicht na; leek ze weinig te zijn veranderd.

Ze was inmiddels vierenveertig jaar.

Ze verlieten het pand. De nieuwe bewoonster zou zich wel redden; net zoals iedereen het in dit appartement deed.

De Bruegel de Oudestraat hing vol met de Oekraïense vlaggen en enkele omgekeerde Nederlandse.

Ze sloegen af naar de Ferdinand Bol.

Het was nog maar sinds kort dat het echt tot hen doordrong dat

de Noord-Zuidlijn compleet was. In de eerste jaren na de voltooiing, die na ruim twintig jaar zomaar uit het niets leek te komen, neigden ze nog altijd voor Tram 24 te kiezen. En dan zagen ze aan het begin van de Albert Cuyp of op de hoek van de Ceintuurbaan toch weer die grote gapende gat van het metrostation.

Met de roltrap gingen ze naar beneden. De hal was een abstracte vorm van architectuur. Twee metrobuizen boven elkaar in plaats van naast elkaar.

Ze moesten naar de diepste gedeelte; de rit naar Noord.

Het perron was, zoals vaker, vrij rustig. Voordat de metro de tunnel uitreed werd er een wind het station in geblazen.

Tien minuten later namen ze de roltrap die hen naar de flipperkast bracht wat het Centraal Station in jaren is geworden. De glazen boulevard naast het huidige gebouw, de overkapping voor het busverkeer, hier en daar nog de 1,5 meter-stickers, de nieuwsitems en reclames op de schermen. Hij hekelde nog altijd de poortjes. Hij was nog blij dat hij de tijd mocht meemaken. Die keer dat Jasna hem op het perron uitzwaaide toen hij in de trein naar de Noordkop zat.

Nu moesten ze inchecken.

En moesten ze toch weer via Den Helder omdat het verkeer richting Hoorn stil lag. Nog steeds onbegrijpelijk waarom de regelmatige busdienst in Anna Paulowna is opgeheven.

Op het perron. Qua treinen leek de variatie echt gigantisch achteruit gegaan te zijn. Die VIRM-dubbeldekkers reden nu werkelijk overal. De getrokken Intercity Direct leek nog een verademing voor de treinspotter die nog altijd in Bertram is gebleven.

Voor de iconische Koplopers resteerde slechts nog de lullige korte routes naar Almere en Amersfoort. En dan de Sprintertreinen, die echt spuuglelijk waren. En vooral krap.

Vroeger was alles beter.

Zo'n saaie vervelende dubbeldekker reed vrijwel samen met twee andere van die saaie vervelende dubbeldekkers het Centraal Station uit.

Bij elke treinreis dacht Bertram aan zijn toenmalige jachten die hij met de spoorboekjes uitstippelde.

En de gewone treinen waren de gewone treinen. Mochten er zijn.

Maar nu zouden er geen spoorboekjes of een online-versie ervan gemaakt hoeven te worden. Alles wordt toch al vrijwel met die saaie dubbeldekkers gereden.

Maar Bertram was nu bijna tweeënvijftig. Hij is al jaren niet meer op treinenjacht gegaan. Het viel hem slechts alleen maar op gezien hij nog wel altijd van de trein gebruik maakte.

En het was jaren geleden, ja nee... misschien wel decennia geleden dat hij weer eens van dit spoorlijn gebruik maakte.

Hij besepte het pas toen de trein door de Zaanstreek reed.

Nee, inderdaad. Hier leek weinig veranderd te zijn.

Nog steeds die gekleurde ringen om die fabriekspijpen in Krommenie, en dan Uitgeest, Castricum, Heiloo, Alkmaar, Alkmaar Noord, Heerhugowaard, Schagen en Anna Paulowna. Jasna had op haar Iphone gekeken. Er scheen toch nog wel een bus vanuit Anna Paulowna te rijden op dit tijdsbestek.

Alleen was de 158 in 658 veranderd.

Ja, ook Anna Paulowna was veranderd. Het kale landschap had inmiddels plaatsgemaakt voor een bedrijventerrein en eenmaal in de 658 beseften ze dat ze in een schoolbus zaten. Zij als enige oudsten tussen allemaal jongelui. Die lawaai maakten, vaak met kanker scholden, stoer deden, de jongens die potig praatten, de meisjes kattig.

Was er onder het gedrag van de jongeren in dertig a veertig jaar

tijd ook iets veranderd?

Weinig. Wellicht een stuk of wat kankers meer... Maar de ongelimiteerde invloeden en informatie waarmee ze dagelijks werden bestookt waren hier wel weer goed hoorbaar.

Het betreden van het voormalige eiland Wieringen had iets apocalyptisch in deze zomer. De nadruk moest op de boer liggen die iets te kort moest komen, maar ongetwijfeld zou er wel veel meer onbesproken onvrede meevaren.

Rondom de rotonde van Hippolytushoef leken de ondersteboven gehangen Nederlandse vlaggen een prominente hoofdrol te spelen.

Ze stapten uit bij het fietstunneltje; checkten uit. Bertram dacht nog terug aan de strippenkaart.

Het was weer warm. De zomerkleren plakten op de lichamen van Bertram en Jasna, terwijl ze het busstation verlieten en het dorp betraden.

Hier waren de Oekraïense vlaggen in de minderheid; driekwart was inmiddels grotendeels vervangen door de omgekeerde Nederlandse vlaggen.

De boodschappen deden haast de ogen verblinden. Zodanig dat je een paar keer moest knipperen als er eens een vaderlandse vlag met het rood omhoog aan de stok hing.

Ze staken de Koningsstraat over en passeerden de Batum.

De Concordia, waar zogenaamd de ellende allemaal was begonnen, was inmiddels verbouwd tot een Polenhotel. Op de achterplaats zaten enkele Poolse vrouwen in hun nachtkleren een sigaretje te roken. Een man in onderbroek stemde een viool. Op de parkeerplaats stonden twee busjes van een Nederlandse uitzendbedrijf met Poolse nummerborden.

Na enkele straten kwamen ze aan bij het verzorgingstehuis. Het zou geen familiereünie worden. Er zou sprake zijn van

tragiek.

Bertrams moeder (ofwel Moeder Roskam) zat ondanks de hoge temperaturen op haar kamer. De ramen stonden open en een ventilator zoemde.

Buiten hoorde je de vogels en het voldane geroezemoes van de oudevandagen die op de bankjes op de buitenplaats zaten.

Bertram en Jasna deden een mondkapje om. Anders dan kon het heel ongezellig worden bij moeders.

En ze moesten op anderhalf meter zitten. Het was al sinds de gebeurtenis dat Bertram zijn moeder niet meer geknuffeld heeft.

En nu moesten er afspraken gemaakt worden over wat er met de as van Bertrams vader zou gaan gebeuren.

'Waar is Escher?' vroeg ze.

'Escher... Tsja...'

'Hij is ook mijn zoon!'

'Het leek ons beter om dit...'

'Hoe bedoel je? Escher is verdomme ook de zoon van je vader!

We moeten afspraken maken! En jullie stoppen dat jong weg alsof het stront is? Hij had er toch godverdomme niks mee van doen!?''

'Daar heeft het niks mee te maken, mam!'

'Na twintig jaar, en na al die tijd dat hij in de stront zat...'

'Als dat zo was, dan kreeg hij toch geen woning in dat pand mam! Jezus Christus!'

'Bertram...' suste Jasna.

'Dat rotvirus...' foeterde Bertrams moeder. 'Wie of wat had hem ook aangestoken.'

'Mam, kom op! We moeten nu afspraken maken over wat we met dat as doen.'

'Hier. Het komt gewoon hier te staan, en daarmee uit! Jullie

zijn allemaal een kant op gegaan, en ik ben altijd bij hem gebleven.'

'Mam, godverdomme!'

Zijn moeder begon te snikken. Bertram probeerde het toch.

'Nee! Nee! Nee! Zitten blijven!'

Ze liet zich begraven in een diep verdriet.

Velen wisten zeker dat het niet bij de corona was begonnen.

Jasna had in het begin slechts enkele maanden de mooie en lieve kant van haar schoonmoeder kunnen zien. Daarna mocht ze vrijwel altijd raden van hoe haar humeur er op dat ogenblik aan toe was.

Terwijl ze verder ging met huilen wierpen ze nog een blik naar de vele portretten van vader Roskam die aan de muur hingen of op het dressoir stonden.

'Laat me maar even.' zei moeder. 'Slaap in het huis. Van de week praten we verder.'

'Wanneer?'

'Jullie zien maar...' zei Bertrams moeder na een stilte.

Ondanks dat de temperaturen de pan uitstegen, verbleef Escher nog altijd binnen. Een geheugensteun: Escher was in 1994 een tijd lang van de radar verdwenen en in 2000 weer teruggekeerd. Zes jaar was hij de slaaf van de duivel, om er vervolgens zelf ook eentje te worden. Toen werd hij bevrijd, maar moest hij nog tot 2003 in behandeling gaan.

Daarna leek hij zich wel weer in het leven terug te storten. Hij was op dat ogenblik tweeëntwintig jaar. Maar de belemmeringen droeg hij nog wel zodanig met zich mee dat de mensenschuw op de achtergrond bleef waken.

Hij bouwde weer op, begon stapje voor stapje op te leven.

Totdat de corona uitbrak.

Meer hoeft ik niet uit te leggen.

Het resultaat is het nu. Buiten broeit het van de hoge temperaturen, binnen zijn de gordijnen dicht en is er weinig aan het huishouden gedaan.

Het hele appartement ligt bezaaid met aantekeningen; als het geen lege pizzadozen, verpakkingen en thuisbezorgd-dingen zijn, en het computerscherm dat de ruimte grotendeels doet verlichten lijkt sindsdien Eschers grote vriend te zijn.

Escher, inmiddels éenenveertig jaar, had een baard gekregen en zijn gezicht was getekend door wat hij twintig jaar geleden in het echt had gezien en zelfs gedaan. Nu kreeg dat gezicht de aantekeningen van al de informatie wat hij vond. Hij vond uiteindelijk wat hij zocht.

Al die complotten. Hij heeft het toch zelf echt meegemaakt? Hij ging mee in het vertrouwen van die advocaat en dat was zijn val. Dus het is wel zeker de elite die iets te verbergen heeft.

De wereld leeft op leugens. Allemaal om de elitaire onderwereld te laten draaien. Corona is daardoor als dekmantel gebruikt, en de feiten rondom de oorlog in Oekraïne zijn zo goed als verdraaid.

Alle hulp die hij heeft gekregen. Het is niets meer dan een verdienmodel.

En dan die behandeling terwijl hij zelf slachtoffer was geweest. Hij omarmde het op het moment van zijn vrijlating, maar nu de stilstaande dagen van de pandemie ervoor zorgde dat zijn gedachten tot in de diepste krochten zijn ziel probeerde uit te knijpen.

Hij had al meteen met zijn strijd moeten beginnen, maar de techniek en de algoritmes maken het in het heden wat makkelijker om “de waarheid te vinden.”

De intercom ging af. Nu was het zover. Hij haalde een grote kapmes onder zijn bureau vandaan en liep naar de binnenpost.

Op het schermpje zag hij Fien voor de deur staan.
Vals alarm.

Fien. 31 jaar. Mouwloze T-shirt, broek met scheuren, warrig gemberkleurig haar in een klos, liep de woonruimte van Escher binnen. Het leek tijd te zijn om te vergaderen.

Fien en Escher waren namelijk lotgenoten, ook al kenden ze elkaar destijds niet. Fien was slechts drie. Maar Fien wist ook al die tijd waarom. Ondanks haar piepjonge leeftijd kon ze nog wel degelijk haar oudste broer herinneren. En dan dat moment dat ze leek te worden overgedragen van de kerk waar ze verbleef.

'Hoe maakt onze Russische vriendin het?'

'Ik denk dat het goed gaat. Ik heb haar nu al enkele dagen amper gezien. Ze loopt veel in en uit.'

'Mooi. Ze zal iedereen dus de waarheid laten zien?'

Fien lachte schaapachtig.

'Zie je dat nog steeds zo?'

'Hoe bedoel je?'

'Er moet gewoon wat rotzooi opgeruimd worden. Of het nou de waarheid is of niet.'

'Ja, rotzooi... En welterusten maar weer.'

'Moest je niet naar je moeder?'

'Tsja... Mijn vader heeft zich toch zelf laten vaccineren? Ik heb nog gewaarschuwd. Maar nee...' zei hij venijnig en met een valse stem. 'Boomers blijven zo eigenwijs. Net zo eigenwijs om met open ogen in de elite te geloven.'

'Ik ken het schat... Was het voor mij anders dan?'

Bertram en Jasna verlieten terneergeslagen het verzorgingstehuis.

Kon Bertram zeggen dat het gezin zoals hij die voor het hele

gedoe had gekend in principe en door de jaren heen onherstelbaar is beschadigd?

Misschien mocht hij blij zijn met het feit dat hij al een vijftiger was. Waarom zou je je ouders dan nog nodig hebben?

Welke vijftiger heeft überhaupt nog actief contact met zijn of haar ouders in deze tijd? Zou daar op die leeftijd nog wel tijd en energie voor zijn, als er geen sprake is van een onverbiddelijke generatiestrijd?

Maar nee, Bertrams ouders waren niet zo. Van verschillende jeugdvrienden van hem was dat een ander verhaal.

Maar dat terzijde.

'Moeten we nu naar Dweezil gaan?' vroeg Jasna.

'Laten we eerst even naar het huis gaan... En boodschappen doen.'

'Het is onze zoon.'

'Ik bel hem wel even.'

Bertram pakte zijn smartphone. Zijn oproep werd geweigerd.

Bij de Aldi haalden ze hun boodschappen.

Het was sinds kort pijnlijk voor de portemonnee.

De Aldi en zijn parkeerplaats waren gevestigd op de plek waar vroeger de moestuinen waren. Het is onherkenbaar veranderd, maar ook hier is de tijd sinds het jaar van de ombouw stil blijven staan.

Met Jasna liep hij door Noord en aan de rand van het dorp arriveerden ze bij het ouderlijke huis.

Via de achterdeur stapten ze de bijkeuken binnen.

Het was voor het eerst sinds de crematie van vader Roskam.

Ondanks het huis vrijgekocht was, besloot moeder Roskam zich toch nog bij een verzorgingstehuis aan te melden.

Ze vond dat ze het verdiend had. Haar generatie had het bejaardentehuis immers uitgevonden. Doe maar met het huis

wat jullie willen.

De meubels stonden er nog. Alles stond er nog. Zij het niet met een laag stof opgesteld.

'Ik pak de stofzuiger.' zei Jasna.

Hoofdstuk 3

Stasia ontwaakte uit haar verleden die in haar droom was teruggekeerd. Tot het daadwerkelijke beeld van haar nieuwe kamer. Het getjilp van de vogels van buiten. De heldere zonlicht. Een suizende vliegtuig.

Ze was nog steeds in Amsterdam. Al was het haar eerste nacht. Het was drukkend warm. Een ander soort warmte dan het landklimaat van het land van haar oorsprong.

Ze kroop overeind. Ze had op de bank geslapen en ze keek voor zich uit. Een kale muur nog. Er zou een televisie gestaan kunnen hebben. De deur van het achterbalkon was open. Ze had geen sigaretten. Ze had helemaal nog niks in huis.

Ze verliet het pand. Wat een rust in de straat. En toch hoorde ze op een verre achtergrond in haar bewustzijn nog de kogels ratelen en de bommen exploderen.

Alle lof voor Oekraïne; gezien de vlaggen aan de gevels.

Aan welke kant stond zij eigenlijk? Dat was een vraag wat in nog geen tweeënzeventig uur (waarin ze in de eerste uren nog in Oekraïne was) was ontplooid.

Ze had nooit een goed beeld over de Russen gekregen, had altijd een verkapte onuitgesproken hekel aan Vladimir Poetin en werd slechts gedwongen om Oekraïne binnen te vallen.

En ze had een Oekraïens paspoort, maar tegenwoordig duurt het niet eeuwig dat je je ware identiteit kan verhullen.

Aan het einde van de straat merkte ze een pleintje op met een supermarkt dat in blauwe letters stond aangegeven.

Letters die voor haar onleesbaar waren.

Ze enterde de supermarkt. Ze hadden hier zelfscans. De productomschrijvingen en de prijzen kon ze niet ontcijferen. Ze moest het slechts doen met de artikelen zelf.

Oploskoffie, melk, fruit, brood, vleeswaar en camping-bekertjes en bordjes.

Ze rekende af bij de lopende band omdat ze de zelfscan niet vertrouwde. Haar Oekraïense bankpas werd bij het pinnen geaccepteerd. Bij de servicebalie vroeg ze om sigaretten.

Deze stonden afgeschermd achter grijze deuren.

Ze begreep daar geen snars van.

Ze benoemde maar een bekende Amerikaanse merk; dat werd wel sneller begrepen.

Terug thuis nuttigde ze haar ontbijt op het dakterras.

Kijkend naar de gebouwen en torens om haar heen en een vliegtuig in de lucht spottend.

Er hing geen wolk aan de lucht en de horizon trilde door de temperaturen. Haar oploskoffie had ze met heet water uit de kraan bereidt.

Er was voor de rest geen tijd te verliezen.

Ze was hier immers niet op vakantie.

Bijna twaalf uur later stond ze in een koude ruimte.

Ze had zichzelf er naartoe gebracht. Ze had zichzelf als aas opgesteld. Ze wist als een konijn de vossen zelf te vinden.

En daar kleepte ze zich nog extra schaars voor ook.

En nu stond ze in de ruimte. Naast haar twee andere jonge vrouwen. Of ze nou jonger of ouder dan haar waren? Wie zou het zeggen?

Maar daar waar Stasia zich strak en rustig hield, bibberden deze meiden het van de angst. Ze waren omringt door heren die je niet in de middenklasse zou tegenkomen.

Was dit een begin? Zou het zo afgehandeld kunnen worden en kreeg ze wat ze wilde?

Of zouden er hier nog vele nieuwe pogingen voor ondervonden

moesten worden?

Ze beseftte dat ze er namelijk nog lang niet was.

Maar de man die de ruimte binnenliep zou de sleutel kunnen zijn.

Arvid Karlson. De man was twee meter lang, vol biceps, grote lange armen, hoekige kaken, koude blauwe ogen en kort glimmend blond haar.

Zoals de naam doet vermoeden: Arvid is een Zweedse pooier en drugsbaron.

En Stasia was op dat moment niet herkenbaar als Stasia. Daar wist ze wel voor te zorgen.

Ze verkrampte geen spier terwijl de bibberende meiden naast hem nu ook enige angstige geluiden begonnen te maken nu deze vrijwel kolossale lange robot de eerste stappen in hun richting zette.

'Take me!' riep Stasia.

De man stopte met het aandacht richten op één van de bibberende meisjes.

'Take me! Thats why I am here!'

'Well well...' zei Arvid.

De twee andere meisjes leken niet meer interessant te zijn.

Hij boog zijn gezicht naar die van Stasia en begon zelfs aan haar gelaat te ruiken.

'Okay...' grinnikte hij. 'Okay... Very clever!'

Hij haalde uit en zijn vuist botste in Stasia's maag.

Zonder een kreet te slagen sloeg ze dubbel. Arvid greep haar meteen bij haar keel, keek haar strak aan en begon haar ineens te bevoelen. Als vrijwel een bezetene ging hij met zijn handen van onder naar boven.

'Lars! Gimme that thing!'

Hij kreeg een sensor overhandigd en met het apparaat ging hij haar van top tot teen af. Zonder verdachte geluiden.

'I don't hope you fuck with me!' siste hij met zijn steenkolen Engels en een Zweeds accent. 'Who the fuck are you?'

'I am nobody.'

Arvid en zijn vrienden lachten schaapachtig.

'Nobody...' echode hij. 'So you have nothing to lose.'

'I don't think so.'

'Take off your clothes.'

Stasia gehoorzaamde en stond vervolgens poedelnaakt in de ruimte. Arvid ging met zijn gezicht langs vrijwel elk lichaamsdeel. Af en toe snuffelde hij.

Vervolgens keek hij Stasia in de ogen aan.

'Now put your clothes on. You'll go with me. Lars, Gunnar take care of these two girls.'

Even later zat Stasia op de achterbank van Arvids Range Rover Velar.

Vanachter het autoraam bekeek Stasia het nachtelijke leven van de stad. Ze aanschouwde veel luxe. Dit moest niets meer dan het westen zijn.

'Passport!' zei Arvid uit het niets, en hij stak zijn hand omhoog; de duim en wijsvinger in de vorm van de breedte van een paspoort.

Stasia gehoorzaamde hem en gaf hem een Russisch paspoort.

Een van haar paspoorten welteverstaan.

'Hm hmmm, You're Russian?'

'Yes!'

'You like Putin?'

'Yes.' loog ze.

'Me too.'

En toen was het weer stil. Op het gezoem van de elektrische motor van de Range Rover Velar na.

De Range Rover van Arvid kwam tot stilstand voor een gevel dat bloeide en blaakte van de aandacht zonder ook maar iets te deren.

Voor de ingang stonden de heren in pak, de dure auto's en de schijnwerpers lieten hun ledcirkels over het gebouw heen glijden.

Bij de ingang stonden forse bewakers.

Arvid parkeerde zijn Velar en gebaarde Stasia uit te stappen.

'Come!' zei hij.

Stasia stapte uit en Arvid pakte haar bij haar bovenarm en liep met haar naar de ingang.

'The new one?' vroeg de bewaker?

'Yes.'

'She's pretty... Wait.'

Stasia werd met metaaldetectors onderzocht en haar handtasje werd leeggehaald.

'Move on!'

Arvid trok Stasia met zich mee naar binnen.

Hoge pieten. Zouden het ministers zijn? Drugsbaronnen?

Huurmoordenaars? Een contrast tussen overheid en onderwereld? Dat laatste was al snel duidelijk.

Maar Stasia wist wel meer, en daarom was ze hier.

Er liepen hier vele schaars geklede dames rond. Sommigen waren overduidelijk minderjarig.

De gezelschappen stonden veelal; in de hand een glas champagne.

Arvid overhandigde Stasia aan zo'n figuur. Het was een dikbuikige man van in de vijftig. Witte blouse, grijs pak, stropdas. Een scheve lach.

Een vergelijking met Harvey Weinstein kon zo gemaakt worden.

'And don't fuck it up!' siste Arvid in haar gezicht. 'Your limbs